

FEDERALE OVERHEIDSDIENST
WERKGELEGENHEID, ARBEID EN
SOCIAAL OVERLEG

Hoge Raad voor Preventie en Bescherming op het werk.

Advies nr. 159 van 24 juni 2011. over het ontwerp van koninklijk besluit betreffende de *preventie van brand op de arbeidsplaats* en over het ontwerp van koninklijk besluit *tot vaststelling van de regels voor de bouw van gebouwen waarin werknemers tewerkgesteld worden.* (D138)

I. VOORSTEL EN MOTIVERING

Op 8 oktober 2008 heeft de Minister het ontwerp van koninklijk besluit betreffende de preventie van brand op de arbeidsplaats en het ontwerp van koninklijk besluit tot vaststelling van de regels voor de bouw van gebouwen waarin werknemers tewerkgesteld worden voor advies overgemaakt aan de Hoge Raad PBW.

Het Uitvoerend Bureau van de Hoge Raad heeft een eerste bespreking gewijd aan deze ontwerpen van besluit tijdens zijn bijeenkomst op 17 oktober 2008 en heeft besloten om voor de bespreking van de ontwerpen en voor de voorbereiding van het advies van de Hoge Raad PBW de commissie ad hoc D138 Brand op te richten.

De commissie ad hoc is bijeengekomen voor de bespreking van de ontwerpen op 17 december 2008, 12 januari 2009, 19 februari 2009 en 3 april 2009.

De commissie ad hoc is ook bijeengekomen op 11 mei, 12 juni, 3 september en 20 november, telkens in 2009.

In 2010 is de commissie ad hoc samengekomen op 4 en 26 mei en op 8 september.

Tijdens de bijeenkomsten van de commissie ad hoc werd een tweede lezing georganiseerd van de ontwerpen in aanwezigheid van een afgevaardigde van de FOD Binnenlandse zaken omdat ook de Hoge Raad voor de Preventie van Brand en Ontploffing zijn advies moet geven over de ontwerpen van besluit.

Einde 2010 en begin 2011 werden de besprekingen in de schoot van het UB en tijdens bijeenkomsten van de sociale partners buiten het UB en de CAH, verdergezet.

Op 31 mei en 24 juni heeft het Uitvoerend bureau besloten deze twee ontwerpen van koninklijke besluiten voor advies voor te leggen aan de plenaire vergadering van de Hoge Raad PBW van 24 juni 2011.

Toelichting betreffende de ontwerpen van koninklijke besluiten die overgemaakt werd aan de Hoge Raad

Er waren 2 redenen waarom het nodig was om de regelgeving in artikel 52 van het ARAB te herschrijven:

- Het was nodig om de regelgeving aan te passen aan de stand van de techniek en de technologie omdat de laatste wijziging van artikel 52 van het ARAB dateert van 1971;
- Het was nodig om de regelgeving aan te passen aan principes van de Wet Welzijn Werknemers en zijn uitvoeringsbesluiten, voornamelijk het besluit *Welzijnsbeleid* evenals aan de Richtlijn 89/654 van 30 november 1989 betreffende de minimale voorschriften voor veiligheid en gezondheid op de arbeidsplaats.

De preventie van brand maakt het voorwerp uit van twee ontwerpen van koninklijk besluit met onderscheiden doelstellingen:

- enerzijds de organisatie van de preventie in de onderneming
- anderzijds het vaststellen van meer technische voorschriften met betrekking tot de constructie van de gebouwen waar de werknemers tewerkgesteld zijn.

1) Betreffende het ontwerp van koninklijk besluit met betrekking tot de preventie van brand op de arbeidsplaatsen.

Het gaat uit van de verplichting om een risicoanalyse uit te voeren en op basis daarvan moeten preventiemaatregelen genomen worden om de vijf doelstellingen te bereiken.

Het ontwerp beschrijft niet meer zo uitvoerig de maatregelen die de werkgever moet nemen om deze doelstellingen te bereiken zoals artikel 52 deed.

Nochtans vermeldt het ontwerp de bijzondere risicofactoren voor elk van de doelstellingen, waarvoor de werkgever bijzondere aandacht moet hebben om maatregelen vast te stellen, en hij bepaalt de minimale preventiemaatregelen voor elk van de doelstellingen die moeten nageleefd worden.

De hoofdfactoren van de preventie van brand in de onderneming zijn : de werkgever, de preventieadviseur bevoegd inzake arbeidsveiligheid, de eerste interventieploeg, het comité PBW en de werknemers voor wie in dit ontwerp de informatie en de opleiding worden ontwikkeld.

Dit ontwerp voert bovendien het begrip *urgentieprocedure in* overeenkomstig het besluit *Welzijnsbeleid*, het ontwikkelt de verplichtingen van de werkgever tegenover vreemde ondernemingen en veralgemeend de vuurvergunning voor werken uitgevoerd in een onderneming die brandgevaar inhouden.

Dit ontwerp zal vervolgens in de Codex over het welzijn op het werk geïntegreerd worden.

2) Betreffende het ontwerp van koninklijk besluit tot vaststelling van de bouwvoorschriften van gebouwen die door werknemers zijn bezet.

Dit ontwerp herneemt met enkele wijzigingen de ontwerpcriteria voor de bouwelementen van gebouwen van artikel 52 van het ARAB, uitgaande van dezelfde classificatie van de lokalen maar schaft het onderscheid af tussen de gebouwen van vóór en na 1972.

Een besluit moet genomen worden aangezien de basisnormen in het koninklijk besluit van 7 juli 1994 alleen de “nieuwe” gebouwen beogen, en niet de gebouwen waarvan de oppervlakte minder is dan 100 m² en geen specifieke regels bevatten voor de “warenhuizen”

Dit ontwerp herneemt grotendeels de bepalingen van artikel 52 aangaande de classificatie van de lokalen, de brandweerstand van de bouwelementen, het aantal trappen, de uitgangen, de breedte van de nooduitgangen en de «warenhuizen».

Nochtans verhoogt dit ontwerp het veiligheidsniveau door:

- de criteria van het ontwerp van gebouwen gebouwd na 1972 toepasbaar te maken op het geheel van gebouwen en dus eveneens aan gebouwen gebouwd vóór 1972;
- de verplichting om uitgaande van een risicoanalyse de individuele afwijkingen toegekend op basis van artikel 52 te herzien;
- door aanvullende eisen op te leggen op het gebied van de brandweerstand van de structuur van het geheel van het gebouw, van gebouwen die na de inwerkingtreding van dit nieuw besluit zullen gebouwd worden;
- door bepaalde algemene ministeriële afwijkingsbesluiten in te trekken.

De voorschriften voor het ontwerp van gebouwen, gebouwd na 1972 zijn voortaan de toepasbare regels geworden voor alle gebouwen.

Voortaan zullen de gebouwen, gebouwd vóór 1972 moeten beantwoorden aan de criteria voor ontwerp van gebouwen gebouwd na 1972.

Deze stijging van het veiligheidsniveau wordt getemperd doordat:

- De werkgevers die een gebouw bezitten dat vóór 1972 werd gebouwd, beschikken over een termijn van 5 jaar om zich aan te passen aan de normen.
- Zij de mogelijkheid hebben om ervan van af te wijken, op basis van een risicoanalyse, door compenserende maatregelen die toelaten om hetzelfde beschermingsniveau te bereiken dan diegene die voortvloeien uit de toepassing van deze wettelijke voorschriften.

De gebouwen gebouwd tussen 1972 en 2008 zullen moeten beantwoorden aan de criteria van ontwerp van gebouwen gebouwd na 1972 hetgeen in principe nu al het geval is.

Voor de nieuwe gebouwen werden aan deze voorschriften bijkomende eisen toegevoegd op het niveau van de brandweerstand en de structuur met betrekking tot het geheel door de mogelijkheid te behouden om van het geheel van deze voorschriften af te wijken op basis van een risicoanalyse door compenserende maatregelen.

Bovendien,:

- herneemt en wijzigt het project de voorschriften van artikel 52 tot vaststelling van het aantal trappen, het aantal uitgangen en de breedte van de nooduitgangen;
- behoudt het ontwerp de specifieke maatregelen voor de warenhuizen.

Het tweede ontwerp is niet geïntegreerd in de Codex over het welzijn op het werk, gelet op de aard van de bepalingen die het bevat.

Het is daarentegen onderworpen aan de handtekening van de Minister van Werkgelegenheid en van de Minister van Binnenlandse zaken overeenkomstig artikel 3 van de wet van 30 juli 1979 met be-

trekking tot de preventie van brand en ontploffingen evenals de verplichte verzekering van burgerlijke aansprakelijkheid in dezelfde omstandigheden.

Het verband tussen beide besluiten ligt in artikel 21 van het eerste besluit gewijzigd door artikel 16 van het tweede.

Zolang het tweede besluit niet in werking is getreden, blijven de criteria van ontwerp en andere voorschriften van artikel 52 van het ARAB (geciteerd in artikel 21 van het eerste besluit) met betrekking tot de bouw van toepassing.

II. ADVIES UITGEBRACHT DOOR DE HOGE RAAD TIJDENS ZIJN VERGADERING VAN 24 JUNI 2011

De Hoge Raad PBW geeft een unaniem gunstig advies betreffende de beide ontwerpen van koninklijke besluiten maar formuleert volgende opmerkingen:

II.1.1. Algemene opmerkingen betreffende beide ontwerpen van besluiten

De Hoge Raad dringt erop aan dat beide ontwerpen van besluit samen zouden gepubliceerd worden en van kracht worden.

De sociale partners dringen erop aan dat de publicatie van de voorliggende besluiten zou gepaard gaan met het ter beschikkingstelling van brochures, handleidingen en dies meer, hierna *toelichting* genoemd, die de bepalingen duidelijk maken voor de verschillende doelgroepen. De Hoge Raad vraagt om betrokken te worden bij het opstellen van de toelichting. Een samenvatting van de wensen betreffende deze toelichting wordt infra onder punt III opgenomen.

De Hoge Raad verlangt dat de besluiten voldoende transparant zijn zodat het voor de betrokkenen mogelijk is hen zonder problemen te lezen en toe te passen.

De Hoge Raad meent dat het beter is de notie "*eerste interventieploeg*" te behouden en de notie "*interne dienst voor de preventie en de strijd tegen brand*" niet in te voeren.

Aangezien de verplichtingen in de besluiten betrekking kunnen hebben op bestaande infrastructuur en structuren van gebouwen, vraagt de Hoge Raad om te verzekeren dat de teksten in overeenstemming zijn met de bepalingen inzake brandpreventie, inzonderheid de basisnormen en hun bijlage 6 industriegebouwen.

De Hoge Raad verlangt ook dat ervoor gezorgd wordt dat de definities gebruikt in beide ontwerpen, andere regelgeving van de FOD WASO (bv. KB eerste hulp) en in de diverse regelgevingen inzake brandpreventie van de federale overheid (bv. basisnormen), de gewesten en gemeenschappen gelijk zouden zijn.

Een voorbeeld is: de FOD WASO spreekt over *dragende elementen* terwijl de FOD IBZ¹ het heeft over *structurele elementen*.

¹SPF Interieur /FOD Binnenlandse Zaken

Deze gelijkheid van definitie voor FOD WASO en FOD IBZ wordt met name gevraagd voor volgende definities:

- 1: brand
- 2: gebouw
- 3: compartiment
- 4: veilige plaats
5. werkpost
- 6: evacuatieweg
- 7: nooduitgang
- 8: nooddeur
9. melding
- 10: waarschuwing
- 11: alarm
- 12° actieve brandbeveiligingsmiddelen (zie verder)
- 13: veiligheidsverlichting
- 14: ontvlambare stof
- 15: explosieve atmosfeer.

II.1. 2. Algemene bemerkingen betreffende het ontwerp van koninklijk besluit betreffende de preventie van brand op de arbeidsplaats.

De Hoge Raad meent dat de terminologie eenvormig moet zijn.

Voorbeelden:

De Nederlandstalige versie van het artikel 3, punt 12°, vermeldt de definitie van « uitrusting **ter preventie van brand** » tenzij de Franstalige versie vermeldt de definitie van « équipement **de protection contre l'incendie** ».

Het artikel 17 vermeldt « de **uitrusting** ter bescherming tegen brand/**les équipements** de protection contre l'incendie » tenzij het artikel 19 vermeldt « **middelen** ter bescherming tegen brand » in de Nederlandstalige versie en « **équipements** de protection contre l'incendie » in de Franstalige versie.

De Hoge Raad verkiest de term « *équipement de protection contre l'incendie* » in het Frans en « *brandbeschermingsuitrusting* » of « *brandbeveiligingsuitrusting* » in het Nederlands (zie infra de opmerkingen en voorstellen betreffende het art.3, 12° en de onderafdeling 4 van de afdeling 3).

De Hoge Raad gaat ervan uit dat het begrip **preventie** moet gelezen worden met de betekenis die daaraan gegeven wordt in het artikel 9 van het besluit *welzijnsbeleid*.

Dit luidt:

“Art. 9.– *De preventiemaatregelen die genomen moeten worden op basis van de in artikel 8 bedoelde risicoanalyse worden vastgesteld op het niveau van de organisatie in haar geheel, op het niveau van elke groep van werkposten of functies en op het niveau van het individu, rekening houdend met de volgende volgorde:*

- 1° preventiemaatregelen die tot doel hebben risico's te voorkomen;*
- 2° preventiemaatregelen die tot doel hebben schade te voorkomen;*
- 3° preventiemaatregelen die tot doel hebben de schade te beperken.”.*

De tekst van het koninklijk besluit gaat daarom verder dan louter het voorkomen van brand (of ‘*de preventie van brand*’).

Het gaat dus eerder om “de brandpreventie” als geheel van maatregelen die tot doel hebben, enerzijds, het ontstaan van een brand te voorkomen, elk begin van brand op te sporen en de uitbreiding ervan te verhinderen, anderzijds, de hulpdiensten te alarmeren en zowel de redding van de personen als de beschermingen van de goederen in geval van brand te vergemakkelijken, zoals gedefinieerd in artikel 1 van de wet van 30 juli 1979 betreffende de preventie van brand en ontploffing en betreffende de verplichte verzekering van de burgerrechtelijke aansprakelijkheid in dergelijke gevallen (B.S. 20.09.1979, errata B.S. 18.12.1979).

In de Nederlandstalige versie, zou de opschrift van het ontwerp van besluit dus beter luiden ‘*koninklijk besluit betreffende de brandpreventie op de arbeidsplaats*’, maar in het opschrift van de wet van de 30 juli 1979 is dezelfde taalfout gebeurd als hier het geval is.

II.1.3. Bespreking van de aanhef

In de Franstalige versie van het 2de lid van de aanhef moet “27 septembre 1974” door “27 septembre 1947” vervangen worden.

In de Nederlandstalige versie van het 4de lid van de aanhef moet “*brand en explosie*” door “*brand en ontploffing*” vervangen worden.

De Hoge Raad vraagt zich af waarom de Minister bevoegd voor de middenstand zijn advies moet geven over dit ontwerp van besluit (zie zesde lid van de aanhef), omdat het hier blijkens het toepassingsgebied van dit ontwerp niet gaat om de uitbreiding van het toepassingsgebied tot zelfstandigen (zie artikel 12 §4 Wet Welzijn Werknemers).

II.1.4. Artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van besluit *preventie van brand*

Noot vooraf: De Hoge Raad verlangt de schrapping van hetgeen in deze tekst doorgehaald is en de toevoeging van wat onderlijnd is; soms gaat het om een nieuwe formulering van een beschikking.

Ad artikel 1 en 2 toepassingsgebied

De Hoge Raad stelt vast dat het koninklijk besluit een dubbel toepassingsgebied heeft:

- ten eerste is het van toepassing op de werkgevers en werknemers (artikel 1)
- en
- ten tweede op de werkposten in gebouwen of elke andere plaats op hetzelfde terrein (artikel 2);

De maatregelen die zijn opgenomen, zijn vooral beperkt tot gebouwen.

De Hoge Raad meent dat het goed zou zijn dat ervoor gezorgd wordt dat de werkgever zorgt voor brandpreventie overal waar hij dat kan doen.

De Hoge Raad vraagt om na te gaan of het KB *tijdelijke of mobiele bouwplaatsen* afdoende bepalingen bevat over brandpreventie. Indien dit niet het geval is, dient het KB *tijdelijke of mobiele bouwplaatsen* aangepast te worden.

Ad artikel 3 Definities

Betreffende de definitie van *gebouw*:

De Nederlandstalige versie wijkt af van de Franstalige.

De Nederlandstalige versie luidt als volgt: “2° *gebouw*: elke bouwconstructie die een voor de werknemers **of** elke andere persoon toegankelijke overdekte ruimte vormt, geheel of gedeeltelijk met wanden omsloten”.

De Franstalige versie luidt als volgt: « 2° *bâtiment* : toute construction qui constitue un espace couvert accessible aux travailleurs **et** à toute autre personne, entouré totalement ou partiellement de parois ».

De Hoge Raad verkiest voor *gebouw* de definitie van de basisnormen (zie koninklijk besluit van 7 juli 1994 tot vaststelling van de *basisnormen voor de preventie van brand en ontploffing waaraan de nieuwe gebouwen moeten voldoen*) genomen wordt, namelijk:

“*Gebouw*: elke bouwconstructie die een voor mensen toegankelijke overdekte ruimte vormt, geheel of gedeeltelijk met wanden omsloten; industriële installaties (zoals chemische installaties en tankparken) worden niet beschouwd als gebouwen”.

Betreffende de definitie van « *veilige plaats* »:

De Hoge Raad verkiest dat voor *veilige plaats* de definitie van de basisnormen (zie eerder genoemd koninklijk besluit van 7 juli 1994) genomen wordt, met de volgende wijzigingen:

“*Veilige plaats*: een gedeelte van het gebouw buiten het compartiment waar de brand zich bevindt en van waaruit het gebouw kan verlaten worden zonder door ~~het door de brand getroffen~~ dat compartiment te moeten gaan.”.

De Hoge Raad verlangt dat de definitie van *veilige plaats* in de basisnormen aldus gewijzigd wordt.

Deze notie moet dan ook gebruikt worden in het besluit.

De Hoge Raad vraagt er rekening mee te houden dat in elke handleiding voor evacuatie wordt gesteld dat de verzamelplaats, eindpunt van de evacuatie, slechts veilig is indien de geëvacueerden geen gevaar lopen getroffen te worden door brokstukken of glasscherven weggeslingerd door een explosie veroorzaakt door de brand.

Betreffende de definitie van « *evacuatiweg* » :

De Hoge Raad stelt voor “*evacuatiweg*” door “*vluchtweg*” te vervangen:

“6° ~~evacuatiweg~~ vluchtweg: maximum 10 % hellende weg gebruikt in geval van evacuatie en van gevaar die toegang geeft tot trappenhuisen, uitgangen van het gebouw, vluchterrassen of een veilige plaats;”.

De Hoge Raad vraagt zich af of het niet beter zou zijn een definitie van *evacuatie* uit te werken om duidelijke te maken dat een evacuatie niet altijd naar buiten het gebouw leidt en vandaar naar een definitie van *evacuatiweg* te gaan.

Het is volgens de Hoge Raad ook aangewezen dat bepaald wordt dat evacuatiwegen een minimale hoogte van 2 meter moeten hebben, dit komt overeen met hetgeen vermeld werd in artikel 36 van het ARAB volgens het welke de doorgangen een minimale hoogte van 2 meter moesten hebben.

Betreffende de definitie van « *nooduitgang* »:

De Hoge Raad stelt vast dat de Nederlandstalige tekst «*uitgang die specifiek in geval van nood moet gebruikt worden*» niet exact hetzelfde betekent als de Franstalige «*issue destinée à être utilisée spécifiquement en cas d'urgence*».

Opdat deze ongelijkheid weggewerkt wordt meent de Hoge Raad dat het best zou zijn de Nederlandstalige versie te herwerken zoals volgt:

“7° nooduitgang: *uitgang die specifiek bestemd is om in geval van nood gebruikt te worden*”.

De Hoge Raad vraagt dat duidelijk gemaakt wordt wat hier met *specifiek* bedoeld worden

Volgens de Hoge Raad is de basisfilosofie dat elke uitgang kan gebruikt worden als nooduitgang, voor zover de risicoanalyse aantoont dat dit mogelijk is.

Betreffende de definitie van «*melding*»:

De Hoge Raad stelt voor de definitie te herformuleren zoals volgt :

«*9° melding: het informeren van de ~~territoriaal~~ bevoegde brandweer over de ontdekking of de detectie van een brand;*”.

De Hoge Raad merkt op dat de melding in principe niet naar de bevoegde brandweerdienst gebeurt, maar naar de 100- of 112-centrale die dan de snelst adequate hulp ter plaatse stuurt.

Betreffende de definitie van de “*waarschuwing*”:

De Hoge Raad stelt voor de definitie te herformuleren zoals volgt:

«*10° waarschuwing: het doorgeven van de ontdekking of de detectie van een brand aan de ~~interne dienst voor preventie en strijd tegen brand~~ de organisatorisch daarbij betrokken personen onder andere de eerste-interventieploeg*”.

Betreffende de definitie van het “*alarm*”:

De Hoge Raad stelt voor de Nederlandstalige versie af te stemmen op de Franstalige (“*informatie*”), zoals volgt:

«*11° alarm: ~~het bevel~~ informatie aan de gebruikers van een of meer compartimenten ~~om te~~ dat ze moeten evacueren*”.

Betreffende de definitie van de “*uitrusting ter preventie van brand*” (12°):

De Hoge Raad stelt voor de definitie te herformuleren zoals volgt:

«*12° actieve brandbeveiligingsuitrusting ~~uitrusting ter preventie van brand~~: elke uitrusting die toelaat brand te detecteren, te signaleren, te blussen of zijn schadelijke gevolgen te beperken;*”.

Het is best de Nederlandstalige versie gelijk te maken aan de Franstalige.

Betreffende de definitie van de “*veiligheidsverlichting*”:

“13° veiligheidsverlichting: kunstmatige verlichting die zorgt voor de herkenning van en voor het gebruik van de evacuatiemiddelen op veilige wijze en die personen toelaat naar een veilige plaats te evacueren en de uitgangen van het gebouw te bereiken ingeval van het uitvallen van de normale kunstverlichting”.

De hiernavolgende definitie van veiligheidsverlichting ligt voor in het ontwerp van wijziging van koninklijk besluit van 7 juli 1994 en is gebaseerd op een combinatie van de definities uit NBN EN 1838 voor evacuatieverlichting en antipaniekverlichting.

De volgende definitie geniet de voorkeur van de Hoge Raad:

“Veiligheidsverlichting : verlichting die, bij het uitvallen van de gewone kunstmatige verlichting, ~~stelt zeker~~ verzekert dat de vluchtmogelijkheden effectief kunnen worden herkend en ~~ze~~ op een veilige manier kunnen worden gebruikt wanneer de locatie in gebruik is en die, om paniek te voorkomen, verlichting levert om personen toe te laten een plaats te bereiken waar een evacuatieweg kan worden herkend.”.

Betreffende de definitie van de “explosieve atmosfeer” (15°):

De Hoge Raad verlangt een duidelijkere omschrijving en verlangt te weten waarom het hier enkel gaat om atmosferische omstandigheden.

Betreffende de definitie 20°: « interne dienst voor preventie en bestrijding van brand »:

De Hoge Raad verlangt « interne dienst voor preventie en bestrijding van brand » door “eerste interventieploeg” te vervangen, zoals volgt:

« 20° ~~interne dienst voor preventie en bestrijding van brand~~ eerste interventieploeg: dienst bedoeld in artikel 8 en 9;”.

De Hoge Raad meent dat in artikel 9 moet gesteld worden dat voor de samenstelling van deze ploeg een beroep moet gedaan worden op eigen personeel.

Betreffende de definitie “uitvoerder”:

“21° uitvoerder: de aannemer of onderaannemer in de zin van artikel 8 van de wet welzijn werknemers of het lid van de hiërarchische lijn belast met de leiding van de dienst die deel uitmaakt van de inrichting van de werkgever die de werken uitvoert”.

Artikel 8 van de wet van 4 augustus 1996 welzijn van de werknemers luidt:

“Art. 8. - § 1. De bepalingen van deze afdeling zijn van toepassing op aannemers en onderaannemers die in de inrichting van een werkgever werkzaamheden uitvoeren, en op die werkgever zelf.

§ 2. Voor de toepassing van de bepalingen van deze afdeling wordt verstaan onder:

1° “inrichting”: de geografisch afgebakende plaats die deel uitmaakt van een onderneming of een instelling, en die onder de verantwoordelijkheid valt van een werkgever die er zelf werknemers tewerkstelt.

Worden met een inrichting gelijkgesteld, installaties die door een werkgever uitgebaat worden;

2° “aannemer”: een werkgever of zelfstandige van buitenaf die in de inrichting van een werkgever, voor diens rekening of met diens toestemming, werkzaamheden verricht conform een met deze laatste werkgever gesloten overeenkomst;

3° “onderaannemer”: een werkgever of zelfstandige van buitenaf die in het kader van de onder 2° bedoelde overeenkomst, werkzaamheden verricht in de inrichting van een werkgever op basis van een met een aannemer gesloten overeenkomst.”.

De Hoge Raad meent dat het goed is deze definitie te verduidelijken in artikel 31 van het ontwerp van koninklijk besluit dat de werktoelating betreft.

Ad artikel 4

De Hoge Raad stelt voor het artikel, eerst lid, te herformuleren zoals volgt:

« Art. 4.- De werkgever voert een risicoanalyse uit betreffende het brandrisico.”. met de medewerking van de bevoegde preventieadviseur.

De Hoge Raad meent dat het niet gebruikelijk is om te verwijzen naar de medewerking van de bevoegde preventieadviseur; het is niet logisch dat dit hier toegevoegd wordt.

De Hoge Raad vraagt om te vermelden dat de risicoanalyse dient te gebeuren conform de bepalingen van het KB “welzijnsbeleid”.

De Hoge Raad stelt voor de punten 1° en 5° van het tweed lid van het artikel 4 te herformuleren zoals volgt:

« 1° de waarschijnlijkheid van de gelijktijdige aanwezigheid van een brandbaar product, van oxiderend agens en van een ontstekingsbron, noodzakelijk voor het ontstaan van een brand;”
 “5° de aanwezigheid van verschillende ondernemingen of instellingen op eenzelfde arbeidsplaats zoals bedoeld in artikel 7 van de wet van verschillende ondernemingen of instellingen.”.

De Hoge Raad meent dat deze beschikking zo duidelijker is.

De Hoge Raad stelt voor het punt 6° van het tweede lid van het artikel 4 te herformuleren zoals volgt:

“6° werken uitgevoerd door ~~externe ondernemingen~~ aannemers en onderaannemers zoals bedoeld in artikel 8 van de wet.” .

Het is beter hier de geijkte term te gebruiken

De Hoge Raad stelt voor het punt 6° van het derde lid van het artikel 4 te herformuleren zoals volgt: “Hij bepaalt de waarschijnlijke scenario’s en de grootte van de voorzienbare gevolgen die eruit kunnen voortvloeien.”;

De Hoge Raad vraagt zich af of aan dit niet-limitatief lijstje (in art. 4, 2de lid opgenomen) de kenmerken van de aanwezige personen niet moeten toegevoegd worden als aanvulling van dit lijstje of als toepassing van artikel 6 van het besluit *Welzijnsbeleid*.

De Hoge Raad meent dat hiervoor uitleg moet gegeven worden in de toelichting.

Ad artikel 5

In de Nederlandstalige versie van het artikel 5, eerste lid, stelt de Hoge Raad voor « *organisationale preventiemaatregelen* » door “organisatorische *preventiemaatregelen*” te vervangen.

Het woord *organisationeel* bestaat niet in het Nederlands.

De Hoge Raad stelt voor de punten 1 tot 5° van het artikel 5 zoals volgt:

« 1° ~~branden~~ te voorkomen;

2° de veiligheid en zo nodig de vlugge en veilige evacuatie te verzekeren van de werknemers en van alle personen die op de arbeidsplaats in de betrokken zone aanwezig zijn;

3° vlug en efficiënt elk begin van brand te bestrijden om uitbreiding ervan te vermijden;

4° de schadelijke effecten en ~~neveneffecten~~ van een brand te ~~bepreken~~ beperken;

5° de tussenkomst van ~~territoriaal bevoegde brandweerdiensten~~ de hulpdiensten te vergemakkelijken.”.

In verband met punt 3° meent de Hoge Raad dat het mogelijk nodig is om in de lijst van definities van artikel 3 de notie *evacuatie* op te nemen zodat het mogelijk is om aan te geven dat niet steeds de volledige ontruiming nodig is.

Betreffende de Nederlandstalige versie van punt 4° meent de Hoge Raad meent dat de *neveneffecten* onderdeel zijn van de *schadelijke effecten*.

Neveneffecten is niet hetzelfde als *effets secondaires*.

Bovendien, dient *bepreken* door *beperken* te vervangen worden.

Ad artikel 6

Het artikel 6 moet geherformuleerd worden zoals volgt:

“**Art. 6.-** De resultaten van de risicoanalyse en de preventiemaatregelen worden opgenomen in een document. Dit document wordt voor advies voorgelegd aan ~~het advies van~~ het Comité.”.

Ad artikel 7

De Hoge Raad stelt voor het artikel 7 te herformuleren zoals volgt:

« **Art. 7.-** Bij de evaluatie van het dynamisch risicobeheersingssysteem bedoeld in artikel 14 van het koninklijk besluit van 27 maart 1998 betreffende het beleid inzake het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk houdt de werkgever onder meer rekening met de resultaten van de evacuatieoefeningen bedoeld in artikel 29 en met de ervaring opgedaan bij een begin van brand.”.

Betreffende de onderafdeling van de afdeling 3 en de titel van deze onderafdeling verlangt de Hoge raad « *de interne dienst voor preventie en bestrijding van brand*” door “*eerste interventieploeg*” te vervangen (zie vorige opmerking betreffende de definitie 20° in artikel 3).

Ad artikel 8

Betreffende artikel 8, 1ste lid, a), :

“a) als hij ten minste 50 werknemers tewerkstelt in eenzelfde gebouw of in verscheidene naburige gebouwen die een geheel vormen of als het gebouw of het gedeelte van het gebouw dat hij bezet, een lokaal van de eerste groep omvat bedoeld in artikel 52.2.1 van het Algemeen Reglement voor de Arbeidsbescherming behalve indien uit de risicoanalyse blijkt dat een dergelijke dienst niet verantwoord is. In dit geval ~~dient~~ dient het akkoord van de met het toezicht belaste ambtenaar bekomen te worden;”.

De Hoge Raad vraagt dat de criteria (o.a. advies Comité, resultaten risicoanalyse,...) zouden opge maakt en bekendgemaakt worden op basis waarvan de inspecteur van de Algemene Directie TWW beslist dat de oprichting van een interne dienst voor preventie en bestrijding van brand (door eerste

interventieploeg te vervangen) niet nodig is en dit op het moment van de publicatie van het besluit in het BS.

De Hoge Raad vraagt om in de toelichting op te nemen dat het gaat over 50 werknemers die tezelfdertijd tewerkgesteld moeten zijn in de onderneming.

De Hoge Raad vindt het niet goed dat verwezen wordt naar een beschikking van het ARAB die vervangen zal worden door een beschikking van een besluit in verband met constructie zodat sommige werkgevers ten onrechte gaan denken niet betrokken te zijn omdat zij geen gebouwen aan het construeren zijn.

De Hoge Raad vraagt in artikel 8, 1ste lid, b) *het nut* te vervangen door *de noodzakelijkheid* (de Franstalige versie vermeldt *la nécessité*)

“b) buiten de onder a) gestelde hypothesen, indien de risicoanalyse er ~~het nut~~ de noodzakelijkheid van aantoot.”.

Betreffende het artikel 8, tweed lid, (« Deze dienst vervult minstens volgende taken: ... »):

De Hoge Raad vraagt zich af of deze beschikking en de opsomming niet best een apart artikel vormt.

Bovendien merkt De Hoge Raad op dat veel taken van dit lijstje organisatorische taken en afspraken betreft waarvoor de werkgever verantwoordelijk is (zie punten 1°, 3°) en andere waarbij de interne dienst voor preventie en bestrijding van brand (door eerste interventieploeg te vervangen) meewerkt.

Deze punten waarvoor de werkgever instaat, kunnen dan beter overgebracht worden naar artikel 5 van het ontwerp.

De Hoge Raad meent dat het beter zou zijn om de taken van de eerste interventieploeg te laten bepalen op basis van de risicoanalyse.

De Hoge Raad stelt voor de punten 1 tot 6° van het artikel 8, 2de lid te herformuleren en een punt 7° toe te voegen als volgt:

« ...

1° ervoor zorgen dat de melding gedaan wordt; ~~aan de territoriaal bevoegde brandweerdienst~~

2° de taken verrichten die nodig zijn voor het doven en beheersen van elk begin van brand;

3° het in veiligheid brengen van de personen ~~gedurende de tijd nodig voor de territoriaal bevoegde brandweerdienst om in te grijpen op de plaats van de brand~~ in afwachting van de interventie van de brandweerdienst;

4° de maatregelen nemen om deze dienst in staat te stellen om de onderneming te betreden;

5° de leden van deze dienst vlug naar de plaats van het onheil te leiden;

6° ~~in voorkomend geval~~, meewerken aan de risicoanalyse en aan de uitwerking van de procedures bedoeld in artikel 25;

7° de situaties te melden die de evacuatie kunnen hinderen of die een brand kunnen uitlokken.”.

Het woord “*melding*” is in artikel 3 gedefinieerd zodat het niet nodig is in punt 1° van de lijst te stellen dat de melding moet gebeuren aan de brandweerdienst.

Betreffende punten 4° en 5° van de lijst is hier vermoedelijk bedoeld *externe hulpdiensten* (Is het wel de brandweerdienst die in punt 3° bedoeld is?). In dat geval is dit een verantwoordelijkheid van de werkgever en niet noodzakelijk van de eerste interventieploeg.

Ad artikel 9

De Hoge Raad meent dat het mogelijk beter is artikel 9 anders in te delen en te herformuleren en wel als volgt:

« Art. 9.-

De werkgever neemt de nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat ~~de interne dienst voor preventie en bestrijding van brand~~ de eerste interventieploeg zijn taken volledig en efficiënt kan vervullen. In functie van de resultaten van de risicoanalyse, van de aangewende preventiemaatregelen en van de middelen waarover de territoriaal bevoegde brandweerdienst beschikt, bepaalt de werkgever onder meer:

1° de opdrachten die toevertrouwd worden aan de eerste interventieploeg;

2° het aantal werknemers dat deel uitmaakt van de ploeg ermee rekening houdend dat om elk begin van brand te bestrijden of te beheersen, ze niet alleen mogen optreden;

3° de verdeling van deze werknemers zodat het geheel van de arbeidsplaatsen gedekt is;

4° de bekwaamheden nodig voor het uitvoeren van hun taken rekening houdend met hun minimale bekwaamheden zoals vastgelegd in de bijlage 1;

5° de specifieke opleidingen nodig voor het verwerven van deze bekwaamheden rekening houdend met de voorschriften opgenomen in de bijlage 1.

De werkgever mag, in voorkomend geval, aanvullend een beroep doen op personen die geen deel uitmaken van het personeel van de onderneming of instelling.

Voor de organisatie van ~~de interne dienst voor preventie en bestrijding van brand~~ de eerste interventieploeg, vraagt de werkgever het advies van ~~de bevoegde preventieadviseur en het comité en raadpleegt, in voorkomend geval, de~~ territoriaal-bevoegde brandweerdienst.”.

Betreffende Onderafdeling 2.- Preventie van brand van afdeling 3:**Ad artikel 10**

« Art. 10.- §1.- De maatregelen ter preventie van brand moeten het mogelijk maken om de gevaren uit te schakelen of de risico's te verminderen verbonden aan inzonderheid de aanwezigheid van elke ontvlambare ~~en~~ of brandbare ~~grond~~stof en inzonderheid de risico's verbonden aan:”

In de Nederlandstalige versie van het artikel 10, §1, is het nodig « en brandbare grondstof » door « of brandbare stof » te vervangen.

De Hoge Raad vraagt de administratie te onderzoeken of de definities van stoffen en mengsels niet best gealigneerd worden op die van de Verordening (EG) nr. 1272/2008 van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 betreffende de indeling, etikettering en verpakking van stoffen en mengsels tot wijziging en intrekking van de Richtlijnen 67/548/EEG en 1999/45/EG en tot wijziging van Verordening (EG) nr. 1907/2006 (CLP-verordening) (Publicatieblad 31 december 2008 L 353).

De Hoge Raad stelt voor in de Nederlandstalige versie van het artikel 10, §1, 2°, de woorden *het voorkomen van explosieve atmosferen* te vervangen door *het ontstaan van explosieve atmosferen* de Franse tekst noemt “het zich voordoen van explosieve atmosferen).

“Het woord *voorkomen* heeft niet enkel een preventieve betekenis, maar wellicht is het beter dit woord niet te gebruiken om verwarring te vermijden.

De Hoge Raad stelt voor het artikel 10, §1, 4° te herformuleren als volgt:

“4° het gebruik van verwarmingstoestellen en airconditioningsapparaten-installaties;””.

Betreffende artikel 10, §2,

“§2. Wanneer de uitvoering van het werk het gebruik van gas, ontvlambare vloeistoffen en alle andere ontvlambare ~~materialen~~ stoffen vereist neemt de werkgever inzonderheid de volgende bijzondere maatregelen om het in §1 beoogde doel te bereiken:”.

De Hoge Raad stelt voor in artikel 10, §2 de woorden *ontvlambare materialen* te vervangen door *ontvlambare stoffen*.

Betreffende de Nederlandstalige versie van het artikel 10, §2, 3°, vraagt de Hoge Raad dat deze als volgt geformuleerd wordt :

“3° het eerbiedigen van de voorwaarden inzake afstand of afzondering van deze stoffen ten opzichte van elke ontstekingsbron;”.

De Hoge Raad vraagt een betere vertaling in het Nederlands te zoeken van “*éloignement*” en van “*isolement*”.

De Hoge Raad stelt voor het artikel 10, §2, 4°, te herformuleren als volgt :

“4° de ongecontroleerde ophoping vermijden in de werklokalen van stoffen of afvalstoffen die vatbaar zijn voor zelfontbranding.”. ~~alsook van elke afvalstof die in contact is geweest met deze stoffen.~~

De Hoge Raad vraagt wat de preciese draagwijdte is van deze beschikking. Hetzelfde voor de punten 5° en 6° van dit artikel 10, §2, (opslag en verwijdering van afvalstoffen).

De Hoge Raad vraagt dat deze beschikking zou uitgelegd worden in de toelichting bij het besluit.

De Hoge Raad stelt voor aan dit artikel 10, §2, een punt 7° toe te voegen (zie ook de opmerkingen over het artikel 24):

“7° De gas-, verwarmings- en airconditioningsinstallaties worden in goede staat gehouden.

Zij worden periodiek gecontroleerd en onderhouden.

De controle en het onderhoud worden uitgevoerd overeenkomstig de geldende voorschriften en normen en bij ontstentenis daarvan de regels van goed vakmanschap of bij ontstentenis daarvan de informatie van de fabrikant of van de installateur

De data en de vaststellingen van deze controle en onderhoud moeten bewaard worden en ter beschikking gehouden worden van het Comité en van de ambtenaren belast met het toezicht.”.

De Hoge Raad meent dat de bepalingen van dit punt 7° gelijk moeten zijn als de regelgeving van de FOD Binnenlandse Zaken betreffende de periodieke controle.

Ad artikel 11

Het artikel 11 van het ontwerp luidt:

“Art. 11.- In verkooplokalen en eraan grenzende lokalen dienend voor de opslag van koopwaar van de winkels voor kleinhandel waarvan de totale oppervlakte gelijk is aan of hoger dan 2.000 m² is het verboden vuur te maken, demonstraties te houden met gebruik van vuur, vlammen of brandende voorwerpen.”.

De Hoge Raad vraagt zich af of een meer algemene bepaling over het gebruik van vuur, vlammen of brandende voorwerpen in aanwezigheid van publiek niet meer aangewezen zou zijn (risicoanalyse en bepalen van specifieke preventiemaatregelen).

Moest de minister verkiezen om zich toch te beperken tot verkooplokalen dan verwijst de Raad naar onderstaande bemerkingen die het artikel 11 betreffen.

De Hoge Raad verneemt dat de genoemde 2000 m² afkomstig zijn van de vestigingswet voor grote magazijnen en vraagt zich af of deze oppervlakte ook een brandtechnische betekenis heeft.

De Hoge Raad meent dat het wel duidelijk moet zijn dat met *demonstraties* geen onderhouds- of herstellingswerkzaamheden bedoeld worden.

De Hoge Raad vraagt dat men duidelijker zou maken wat men bedoelt en vraagt zich af of het niet beter zijn hier voort te gaan op de risicoanalyse en niet op oppervlakte.

Betreffende onderafdeling 3 van afdeling 3 :

De Hoge Raad stelt voor in de titel van onderafdeling 3 van afdeling 3 *snelle evacuatie* te vervangen door *vlugge evacuatie*.

“Onderafdeling 3.- Verzekeren van de ~~snelle-vlugge~~ en veilige evacuatie van werknemers en alle personen aanwezig op de arbeidsplaats.”.

Ad artikel 12

Het artikel 12 van het ontwerp luidt:

“Art. 12.- De werkgever neemt de noodzakelijke maatregelen opdat in geval van brand:

1° de arbeidsplaatsen vlug kunnen geëvacueerd worden door de werknemers en de andere aanwezige personen naar een veilige plaats in maximaal veilige omstandigheden;

2° de toegang voor de hulpdiensten wordt vergemakkelijkt.

Hiertoe is de werkgever ertoe gehouden om inzonderheid de volgende specifieke maatregelen in verband met de evacuatiewegen, de nooduitgangen, de veiligheidssignalering en de verlichting te nemen.”.

De Hoge Raad vindt dit lid van het artikel niet duidelijk en meent dat het eigenlijk zonder probleem kan weggelaten worden omdat dit reeds is opgenomen in artikel 22.

De Hoge Raad PBW neemt er kennis van dat binnen de Hoge Raad ter preventie van Brand en Ontploffing sprake is van *nooduitgangen* en van *specifieke nooduitgangen*.

In de mate van het mogelijke zullen gelijke definities gebruikt worden en zal het ontwerp van koninklijk besluit eventueel aangepast worden.

Zie de opmerking hierover het gedeelte van het advies over de definities.

Ad artikel 13

De Hoge Raad is het eens met dit artikel dat een getrouwe omzetting is van de richtlijn.

Dit artikel luidt namelijk:

“Art. 13.- *De evacuatiewegen, de nooduitgangen en de wegen die toegang geven tot de evacuatiewegen en de nooduitgangen moeten vrij gehouden worden. Zij mogen niet door voorwerpen zijn geblokkeerd, zodat zij steeds onbelemmerd kunnen worden gebruikt.*

De evacuatiewegen en de nooduitgangen moeten zo rechtstreeks mogelijk uitkomen op een veilige plaats.

Het aantal evacuatiewegen en nooduitgangen, hun verspreiding en hun afmetingen moeten door de werkgever bepaald worden in functie van het gebruik, de uitrusting en de afmetingen van de arbeidsplaats en van het aantal personen dat er maximaal aanwezig kan zijn.

De Hoge Raad vraagt om rekening te houden met situaties waarbij het aantal aanwezige personen beperkt is op basis van een vergunning.

De evacuatiewegen en de nooduitgangen moeten uitgerust zijn met veiligheidsverlichting.”.

De Hoge Raad is er zich van bewust dat het wellicht nodig is dat de terminologie van de FOD IBZ aangepast wordt aan deze van de richtlijn *arbeidsplaatsen*.

Ad artikel 14

Betreffende het artikel 14, 1st lid,

“Art. 14.- *De nooddeuren moeten naar buiten geopend worden; het mogen geen schuifdeuren of draaideuren zijn.”.*

Zie algemene commentaar over nooduitgangen bij definities. Niet elke uitgang moet per definitie voldoen aan de criteria voor een ‘specifieke nooduitgang’.

De Hoge Raad vraagt dat de bestaande afwijkingen geldig blijven en worden herzien bij belangrijke verbouwingen.

Betreffende het artikel 14, 5de lid:

“Er ~~kan~~ mag afgeweken worden van het tweede en het derde lid in gevangenissen, psychiatrische instellingen en andere instellingen waarin personen opgesloten zijn indien de werkgever alternatieve maatregelen treft zodat de plaatsen in geval van brand kunnen geëvacueerd worden.”.

Volgens de Hoge Raad moet in de Nederlandstalige versie van artikel 14, 5de lid geschreven worden *mag afgeweken worden* in plaats van *kan afgeweken worden*.

De Hoge Raad vraagt zich evenwel af of men in artikel 14, 5de lid van werkgever kan spreken en of deze beschikking volstaat om een uitzonderingsregime te creëren voor alle situaties waarbij personen in bewaring worden gehouden zonder echt *opgesloten* te zijn; hierbij wordt bijvoorbeeld gedacht aan rusthuizen, RVT’s, kinderkribben, medisch-pedagogische instituten, internaten en dergelijke.

De werkgeversafgevaardigden van de social profitsector stellen dat er instellingen zijn waar ’s nachts deuren moeten kunnen afgesloten worden (kleinere personeelsomkadering) en menen dat het beter is om de uitzondering ook mogelijk te maken voor de sectoren gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening

De Hoge Raad meent dat het mogelijk beter is om te spreken van *personen met beperkte bewegingsvrijheid* (term nakijken voor de toepassingen die beoogt worden) en vraagt de administratie om dit te onderzoeken.

Ad artikel 15

De Hoge Raad stelt voor het artikel 15, 1st lid, te herformuleren zoals volgt :

« **Art. 15.-** *De signalering van de evacuatiewegen, ~~de nooddeuren~~ en nooduitgangen wordt uitgevoerd overeenkomstig de wettelijke bepalingen betreffende de veiligheids- en gezondheidssignalering op het werk.* ».

Het besluit *veiligheidssignalering* vraagt dat de plaats van de nooduitgang aangeduid wordt, de nooddeuren moeten niet gesignaleerd worden.

De Hoge Raad meent dat het goed zou zijn dat in de toelichting zou gehandeld worden over herhaling van signalering op de grond bij gebouwen waar veel personen verzameld zijn, nu deze ARAB-verplichting voor grootwarenhuizen afgeschaft wordt.

Betreffende het artikel 15, 2de lid,

“*Deze signalering moet op de gepaste plaatsen aangebracht worden en moet duurzaam zijn.*”.

De Hoge Raad begrijpt dat de termen *durable* en *duurzaam* uit de richtlijn komen en vraagt dat deze termen in de toelichting bij de besluit zouden uitgelegd worden.

Betreffende de titel van de onderafdeling 4 van de afdeling 3 stelt de Hoge Raad voor dit te herformuleren als volgt:

“*Onderafdeling 4.- ~~Elk begin van brand vlug en doelmatig bestrijden~~*
Actieve brandbeveiligingsuitrusting”.

Zie ook de opmerking betreffende het artikel 3, 12°.

Ad artikel 17

De Hoge Raad vraagt te onderzoeken of het bij de uitrusting ter bescherming tegen brand wel altijd om collectieve beschermingsmiddelen gaat en of blusmiddelen wel collectieve beschermingsmiddelen zijn.

Indien men verlangt dat er een periodieke controle en jaarlijks onderhoud is dan moet dit uitdrukkelijk in dit besluit, meer bepaald in afdeling 4, vermeld worden; met *jaarlijks* bedoelt men hier *met een interval van één jaar*.

Hier kan mogelijk gedacht worden aan de formule van het AREI volgens hetwelk voor een niet-huishoudelijke installatie een keuringsverslag van de laagspanningsinstallaties moet beschikbaar en maximum 5 jaar oud zijn.

Voor de brandbestrijdingsmiddelen kan zo gezegd worden dat een controle maximum 12 maanden mag geleden zijn.

De Hoge Raad vraagt echter dat onderzocht wordt of er geen situaties bestaan waar een kleinere periodiciteit gewenst is.

Als mogelijk voorbeeld wordt de detectieapparatuur in een stoffige omgeving genoemd.

De Hoge Raad stelt volgende tekst voor voor artikel 17:

“De werkgever evalueert, kiest, ~~koopt~~, gebruikt, installeert, onderhoudt en controleert de brandbeveiligingsuitrusting overeenkomstig de bepalingen van het koninklijk besluit tot vaststelling van algemene bepalingen betreffende de keuze, de aankoop en het gebruik van collectieve beschermingsmiddelen.

De brandbeveiligingsuitrusting wordt ten minste jaarlijks onderhouden.

De controle en het onderhoud worden uitgevoerd overeenkomstig de geldende voorschriften en normen of bij ontstentenis hiervan op basis van de regels van goed vakmanschap of bij ontstentenis daarvan op basis van de informatie van de fabrikant of van de installateur.

De data en de vaststellingen van deze controle en onderhoud moeten bewaard worden en ter beschikking gehouden worden van het Comité en van de ambtenaren belast met het toezicht.”.

Ad artikel 18

De Hoge Raad stelt voor artikel 18, 1ste lid als volgt te formuleren:

“Art. 18.- Bij de evaluatie bedoeld in artikel 17 houdt de werkgever inzonderheid rekening met volgende elementen: ... ”.

Betreffende artikel 18, 1ste lid, 4° :

“4° de werknemers die de beschermingsmiddelen moeten gebruiken;”.

De Hoge Raad meent dat volgens de logica het hier om collectieve beschermingsmiddelen gaat; maar het zou ook om persoonlijke beschermingsmiddelen kunnen gaan en verlangt daarom verduidelijking.

Betreffende artikel 18, 1ste lid, 6° :

“6° het materieel en het personeel waarover de territoriaal bevoegde brandweerdienst beschikt;”.

De Hoge Raad neemt er kennis van dat “deze aangelegenheid” moet bekeken worden samen met de ministeriële omzendbrief NPU-1 betreffende de *nood- en interventieplannen* van 26 oktober 2006 (BS 10 januari 2007).

De Hoge Raad baseert zich daarvoor op artikel 8 van de Richtlijn 89/391/EEG van de Raad van 12 juni 1989 betreffende de tenuitvoerlegging van maatregelen ter bevordering van de verbetering van de veiligheid en de gezondheid van de werknemers op het werk (kaderrichtlijn).

Dit artikel luidt:

*“Artikel 8 Eerste hulp, brandbestrijding, evacuatie van werknemers, ernstig en onmiddellijk gevaar
1. De werkgever moet:*

- de nodige, aan de aard en de grootte van de activiteiten van het bedrijf en/of de inrichting aangepaste maatregelen treffen op het gebied van de eerste hulp, de brandbestrijding en de evacuatie van werknemers, daarbij rekening houdend met andere aanwezige personen,

en

- de nodige verbindingen onderhouden met diensten van buitenaf, met name op het gebied van eerste hulp, medische noodhulp, reddingswerkzaamheden en brandbestrijding.”.

In dezelfde zin heeft de Hoge Raad in zijn Advies nr. 123 van 15 juni 2007 over het ontwerp van koninklijk besluit betreffende de eerste hulp, dringende verzorging en eerste zorgen, die aan werknemers slachtoffers van een ongeval of ongesteldheid worden gegeven gesteld:

« De Hoge Raad meent dat de werkgever bij het uitvoeren van de risicoanalyse logischerwijze rekening mag houden met wat beschikbaar is bij de openbare hulpdiensten bevoegd voor het gebied van zijn onderneming. ».

De Hoge Raad stelt voor artikel 18, 1ste lid, 7° als volgt te formuleren

« 7° du ~~temps~~ délai nécessaire au service d'incendie territorialement compétent pour arriver sur le lieu d'intervention. » “7° de noodzakelijke ~~voorrijtijd~~ aanrijtijd van de territoriaal bevoegde brandweerdienst om de plaats van interventie te bereiken.”.

Betreffende artikel 18, 2de en 3de lid

De Hoge Raad vraagt om van de volgende beschikkingen een nieuw artikel te maken en daarvoor een geschikte plaats te zoeken:

- “De toegang tot en de bediening van de niet-automatische middelen ter bescherming tegen brand moet gemakkelijk zijn.”
- “De werkgever zorgt voor een passende informatie en/of opleiding van de werknemers voor het gebruik van deze middelen.”
- “De werkgever vraagt het advies van het Comité over de resultaten van de evaluatie.”

Ad artikel 19

Betreffende artikel 19, 1ste lid, stelt de Hoge Raad voor dit te herformuleren zoals volgt :

« **Art. 19.-** De signalering van de (brandsbeveiligingsuitrusting wordt uitgevoerd overeenkomstig de wettelijke bepalingen betreffende de veiligheids- en gezondheidssignalering op het werk”.

Betreffende het artikel 19, 2de lid:

“Deze signalering moet op de gepaste plaatsen aangebracht worden en moet duurzaam zijn.”.

De Hoge Raad herinnert aan zijn standpunt dat de Raad ingenomen heeft betreffende artikel 15, 2de lid.

Betreffende artikel 19, 3de lid :

De Hoge Raad is het eens met het voorstel van de Hoge Raad voor de preventie van Brand en explosie om deze beschikking als volgt te formuleren:

« De niet-automatische middelen voor melding, waarschuwing en alarm, en de brandblusapparaten en de bedieningsinrichtingen van automatische brandblusinstallaties moeten geplaatst worden op zichtbare of helder aangeduide plaatsen die goed te herkennen zijn en in alle omstandigheden gemakkelijk en vrij bereikbaar zijn voor de bevoegde personen. De bestemming van de niet-automatische middelen moet duidelijk aangeduid zijn en de bediening moet gemakkelijk zijn.”.

Betreffende de Nederlandstalige versie van het artikel 19, 4de lid, stelt de Hoge Raad dit te herformuleren zoals volgt:

“De waarschuwings- en alarmsignalen en -boodschappen zijn voor alle betrokken ~~werknemers~~ personen goed waarneembaar en mogen noch met elkaar en noch met andere signalen verward kunnen worden.”.

Betreffende onderafdeling 5 van afdeling 3

De Hoge Raad stelt voor de titel van onderafdeling 5 te herformuleren als volgt :

« *Onderafdeling 5.- De schadelijke ~~en secundaire~~ effecten van een brand beperken* ».

De secundaire effecten vallen onder de schadelijke effecten.

De doelstellingen en de middelen waardoor deze doelstellingen gerealiseerd worden stemmen slechts gedeeltelijk met elkaar overeen.

Er wordt vooral ingezet op stabiliteit bij brand van de structurele elementen (nog steeds tot Rf 2 h), een piste die binnen de bijlage 6 nijverheidsgebouwen van de basisnormen (KB 1 maart 2009- BS 15 juli 2009) verlaten is.

Het is spijtig dat deze aanpassing niet gebruikt wordt om de oude filosofie van artikel 52 van het ARAB aan te passen aan andere reglementaire bepalingen uit binnen- en buitenland.

Bovendien ontstaat op deze manier een conflict met de voorschriften van het koninklijk besluit van 7 juli 1994.

Voldoet een gebouw dat voldoet aan de voorschriften van het koninklijk besluit van 7 juli 1994 niet altijd ook aan de doelstellingen van dit ontwerp van koninklijk besluit?

Hierover werden meer opmerkingen geformuleerd bij de bespreking van het ontwerp van koninklijk besluit tot vaststelling van de regels voor de bouw van gebouwen waarin werknemers tewerkgesteld worden.

Ad artikel 21

De Hoge Raad stelt voor het artikel 21 te herformuleren zoals volgt:

“*Art. 21.- De werkgever zorgt ervoor dat in geval van brand de conceptie en de constructie van het gebouw toelaten dat de werknemers en elke andere persoon aanwezig op de arbeidsplaatsen deze arbeidsplaats zo vlug mogelijk in alle veiligheid kunnen evacueren en kunnen geholpen worden en ook toelaten dat de leden van de ~~territoriaal bevoegde brandweerdienst~~ hulpdiensten in alle veiligheid kunnen optreden.*

Hij waakt erover dat het gebouw ~~dermate ontworpen en gebouwd is dat in geval van brand:~~

1° uitgegaan kan worden van stabiliteit van de dragende elementen en, in voorkomend geval, van de hele structuur van het gebouw gedurende een bepaalde tijd;

2° het voorkomen en verspreiden van vuur en rook binnenin het gebouw beperkt wordt;

3° de uitbreiding van de brand naar aanpalende gebouwen vermeden wordt.”

De Hoge Raad meent dat deze beschikkingen eerder thuishoren in het besluit brand - constructie.

Betreffende onderafdeling 6 van afdeling 3, afdeling 5 en afdeling 6

De Hoge Raad stelt vast dat het ontwerp van besluit een evacuatieplan voorziet, een intern noodplan en een dossier dat genoemd wordt *dossier betreffende de preventie van brand* dat bestaat uit onder andere het evacuatieplan.

De Hoge Raad is van mening dat het nuttig is een duidelijk onderscheid te maken in het ontwerp tussen:

- de informatie nodig voor een evacuatie;

- de informatie nodig voor een interventie van de brandweer of van andere hulpdiensten;
- de respectieve bestemming van deze informatie
- de documenten waaruit deze informatie bestaat.

Betreffende onderafdeling 6 van afdeling 3 :

De Hoge Raad stelt voor de titel van onderafdeling 6 te herformuleren als volgt .:

« *Onderafdeling 6.- Het vergemakkelijken van de tussenkomst van de ~~territoriaal bevoegde brandweer~~ hulpdiensten.* ».

Ad artikel 22

De Hoge Raad stelt daarom voor om ook in artikel 22, 1ste lid *de territoriaal bevoegde brandweerdiensten* te vervangen door *de hulpdiensten*.

De Hoge Raad vraagt om dezelfde definitie van “**hulpdienst**” te gebruiken als bij IBZ en vraagt de administratie de referentie te verifiëren.

De Hoge Raad stelt voor artikel 22, 1 als volgt te herformuleren:

1° hij houdt het interventiedossier ~~betreffende de preventie van brand~~ bedoeld in artikel 26 ter beschikking van de ~~territoriaal bevoegde brandweerdiensten~~;”.

De Hoge Raad stelt dit voor omdat hij meent dat ook artikel 26 dient aangepast te worden omdat het in artikel 26 van het ontwerp vermelde dossier informatie bevat die niet nuttig is bij een interventie van de brandweer.

De Hoge Raad vraagt dat de verplichtingen in verband met het interventiedossier moeten opge- maakt worden in overleg met de FOD IBZ.

*“2° Hij hangt aan de ingang van het gebouw en per niveau een evacuatieplan op=
2° Hij draagt er zorg voor dat het interventiedossier aan de ingang van het gebouw ter beschikking is van de hulpdiensten.”.*

Ad artikel 23

De Hoge Raad meent dat sommige elementen in artikel 23 een interventieplan betreffen in plaats van een evacuatieplan.

De Hoge Raad vraagt zich af of sommige elementen bedoeld in artikel 23 niet nuttiger zijn voor de brandweer dan sommige elementen van het brandpreventiedossier bedoeld in artikel 26.

Het is nodig dat duidelijk in de regelgeving is dat er een evacuatieplan moet zijn én een interventieplan.

De Hoge Raad meent dat het beter zou zijn om het evacuatieplan over te brengen naar onderafdeling 3 dat handelt over de evacuatie, meer bepaald naar artikel 12, mits dit te beperken tot de gegevens nodig voor de evacuatie.

De Hoge Raad wenst dat in de inhoud van het evacuatieplan punt 1° als volgt zou luiden:

« 1° de indeling en de bestemming van de lokalen, de plaats van de eventuele compartimentsgrenzen;”.

De Hoge Raad meent dat de plaats van de eventuele compartimentsgrenzen ook moet opgenomen worden in het interventiedossier.

Betreffende het punt 8° van het artikel 23 , stelt de Hoge Raad de volgende herformulering voor (zie ook artikel 28, 3°):

“8° de ~~verwittingsignalen~~ waarschuwings- en alarmsignalen”.

De Hoge Raad neemt er kennis van dat het besluit veiligheidssignalering op het werk “*waarschuwingssignaal*” definieert zoals volgt: “*waarschuwingssignaal*”: een signaal dat voor een risico of een gevaar waarschuwt;”.

Ad artikel 24

De Hoge Raad stelt voor artikel 24 te schrappen en zijn beschikkingen

naar artikel 10 van het ontwerp KB brand te verplaatsen want het zijn maatregelen ter preventie van brand.

Met het oog op enige coherentie met andere KB's, zou 'controle' en 'onderhoud' in de toelichting van het KB verduidelijkt worden op basis van wat in de andere KB's opgenomen staat.

Ad artikel 25

De Hoge Raad stelt voor artikel 25, 1st lid t te herformuleren als volgt:

“1° het gebruik van de ~~middelen ter bescherming tegen brand~~ brandbestrijdingsuitrusting;”.

Betreffende punt 2° van artikel 25 stelt de Hoge Raad voor dit te herformuleren als volgt :

2° de organisatie en de uitvoering van de taken toevertrouwd aan de interne dienst voor preventie en bestrijding van brand de eerste interventieploeg bedoeld in artikel 8, tweede lid en artikel 9;”.

De Hoge Raad stelt voor dat de eerste zin van het laatste lid van het artikel 25 wordt weggelaten want het is administratief onhaalbaar om elke procedure te moeten laten ondertekenen.

Betreffende de afdeling 6:

De Hoge Raad stelt voor de titel van afdeling 6 als volgt te wijzigen:

“Afdeling 6.– Het ~~brandpreventieinterventied~~ branddossier ».

Ad artikel 26

De Hoge Raad vraagt zich af of de brandweer wel veel kan doen met het dossier bedoeld in artikel 26 op het ogenblik van een interventie en of het niet beter is dat er naast dat dossier nog, een document bestaat dat echt praktisch is voor de brandweer bij een interventie, bijvoorbeeld een interventiedossier.

Betreffende het artikel 26, 1st lid stelt de Hoge Raad voor dit te herformuleren als volgt:

« **Art. 26.-** De werkgever houdt een dossier bij genaamd “branddossier”

De Hoge Raad het branddossier moet bestaan uit:

- evacuatie-dossier;
- interventie-dossier.

De Hoge Raad vraagt dat de verplichtingen in verband met het interventie-dossier moeten opge-
maakt worden in overleg met de FOD IBZ.

Betreffende het artikel 26, al.2, 2° stelt Hoge Raad voor dit als volgt te herformuleren:

“2° het bewijs van ~~de~~ het onderhoudsbeurten en van de controles van:

- de ~~middelen~~ ter beschermingsmiddelen tegen brand, ~~van~~
- de gas-, verwarmings- en airconditioningsinstallaties ~~en van~~

Hierbij horen ook de vaststellingen gedaan tijdens die controles;”.

Betreffende het artikel 26, al.2, 7° stelt de Hoge Raad voor dit als volgt te herformuleren:

“7° de lijst van eventuele individuele afwijkingen in het verleden toegestaan aan de werkgever op basis van artikel 52 van het Algemeen Reglement voor de Arbeidsbescherming;”.

De Hoge Raad vraagt zich af of het niet goed zou zijn om aan artikel 26, 2de lid een punt 11° toe te voegen :

“11° De documenten die de brandweerstand aanduiden.”.

Betreffende het artikel 26, 3de lid stelt de Hoge Raad dit te herformuleren zoals volgt:

:“~~Dit dossier wordt gehecht aan het globaal preventieplan. Het branddossier wordt regelmatig geactualiseerd. Het wordt en ter beschikking gehouden van het Comité en van de met het toezicht belaste ambtenaren.~~”.

De Hoge Raad vindt het niet nodig dat het dossier gevoegd wordt aan het globaal preventieplan.

Afdeling 7.- Opleiding en informatie van de werknemers

Ad artikel 28:

De Hoge Raad stelt voor artikel 28, 1st lid, als volgt te formuleren:

« **Art.28. – De informatie bevat voor elke werknemer pertinente informatie betreffende :**

1° de brandrisico’s;

2° de preventie-maatregelen;

3° de waarschuwingen en alarmsignalen;

4° de maatregelen die genomen worden in geval van brand;

5 het evacuatieplan. »

Bijgevolg stelt de Hoge Raad artikel 28, 2de lid te schrappen :

« ~~Elke werknemer ontvangt een afschrift van het voor hem relevante deel van het evacuatieplan ».~~

Bovendien stelt de Hoge Raad voor volgend lid toe te voegen :

“Het comité bepaalt de modaliteiten van de informatieoverdracht.”.

Ad artikels 28 en 29

De Hoge Raad vraagt een duidelijker onderscheid te maken; er zijn 2 niveaus voor alle werknemers;

- informatie (art 28)
- opleiding (art 29).

Voorlichting is voor iedereen; interventieploeg moet specifiek voor bijkomende risico's opgeleid worden (vb. specifieke opleiding).

Ad artikel 29

De Hoge Raad vraagt zich af hoe dit artikel 29 zich verhoudt tot art. 9, 4° waarin sprake is van specifieke opleidingen voor de eerste interventieploeg.

De Hoge Raad neemt er kennis van dat het niet de bedoeling is dat elke werknemer jaarlijks een blusoefening zou bijwonen en vraagt dat dit duidelijker zou verwoord worden.

De Hoge Raad meent dat het inoefenen van het gebruik van blusmiddelen op regelmatige wijze moet gebeuren en voorbehouden moet worden aan personen die daartoe uitgekozen zijn.

De Hoge Raad is van oordeel dat de werkgevers moeten kunnen bewijzen dat de werknemers een vorming gevolgd hebben die nog steeds actueel is.

Volgens de Hoge Raad is het onmogelijk ervoor te zorgen dat elke werknemer jaarlijks deelneemt aan een evacuatieoefening; nochtans blijkt deze deelname een onderdeel te zijn van de in artikel 29 bedoelde opleiding

Betreffende het artikel 29, 1st lid, 2°, vraagt de Hoge Raad zich af of volgende formulering niet beter is:

« 2° de bekwaamheid om te wijze om te waarschuwen en de wijze waarop gewaarschuwd wordt;”.

Betreffende afdeling 8.- De uitvoering van werken in het gebouw van de onderneming of de instelling

De afdeling 8 gaat over uitvoering van werken door derden.

De Hoge Raad vraag zich af of hier niet gewoon kan verwezen worden naar het hoofdstuk 4 van de wet welzijn of naar het KB betreffende tijdelijke en mobiele werkplaatsen (hoofdstuk 5 van de wet welzijn).

Ad artikel 30

« Art. 30.- Bij toepassing van artikel 9, §1, 1° a en b van de wet verstrekt de werkgever in wiens inrichting werkzaamheden worden uitgevoerd door aannemers of, in voorkomend geval, onderaannemers, aan de aannemers de voor hen pertinente informatie betreffende: ...”.

De Hoge Raad vraagt zich af of de brandweer moet beschouwd worden als een werkgever tegenover de welke de werkgever een informatieplicht heeft zoals voorzien in artikel 30 van het ontwerp van besluit.

Betreffende het artikel 30,d),:

“d) de activiteiten van de onmiddellijke omgeving;”

De Hoge Raad vraagt om te verduidelijken dat het gaat om activiteiten van de onmiddellijke omgeving binnen de onderneming en niet daarbuiten.

Volgens de Hoge Raad kan een alternatief zijn:

“De activiteiten in de onmiddellijke nabijheid van het uit te voeren werk”.

Ad artikel 31

De Hoge Raad merkt op dat indien men de procedure van de vuurvergunning in dit besluit wil opnemen men dan de procedure juist moet vermelden. Bij de vuurvergunning is het de werkgever die deze aflevert en niet de uitvoerder.

De term *vuurvergunning* wordt hier weliswaar niet gebruikt.

De procedure moet dus als volgt zijn:

1. De opdrachtgever maakt een document waarin de plaats beschreven wordt waar de werken worden uitgevoerd, de aard van de werken die moeten uitgevoerd worden evenals de risicoanalyse en de preventiemaatregelen die zullen moeten genomen worden
2. De uitvoerder moet dit document zo nodig aanvullen met de preventiemaatregelen die nodig zijn wegens de aard van de uit te voeren werken.
3. Beide partijen tekenen dit document en zo heeft de uitvoerder toestemming om de werken uit te voeren op de wijze beschreven in het document.

Vraag is of het systeem van de vuurvergunning moet uitgebreid worden naar een niet-industriële omgeving; zelfs in een aangepaste vorm is dit niet evident.

De Hoge Raad stelt als alternatief voor:

“Wanneer de uit te voeren werken een brandrisico met zich brengen dan gaan de opdrachtgever en de uitvoerder na of de nodige preventiemaatregelen zijn getroffen.

Wanneer de uit te voeren werken een brandrisico met zich brengen in een omgeving waar er reeds een verhoogd brandrisico is, wordt gewerkt volgens een systeem van werktoelating.”.

De Hoge Raad meent dat het beter is te spreken van het advies van een bevoegd persoon (advies dat dan gegeven wordt volgens een bepaalde procedure).

In geval van bescheiden of middelgrote werken zou de uitvoerder kunnen oordelen dat deze procedure te zwaar is en te lang duurt en zou zich daarom kunnen onthouden van het advies van de werkgever en/of de preventieadviseur.

Inderdaad blijkt uit de ervaring dat het regelmatig voorkomt dat de aannemer voorbij gaat aan het advies van zijn klant, wanneer hij dit nodig oordeelt.

Daarom stelt de Hoge Raad voor het volgende toe te voegen aan het artikel 31.

“Wanneer het gaat om bescheiden onderhouds- of herstellingswerken die een beperkt brandrisico inhouden naar het oordeel van de uitvoerder, waarschuwt de uitvoerder de werkgever daarvan.

Vervolgens geeft werkgever als verantwoordelijke de toestemming voor de uitvoering van de werken na eventueel aan de uitvoerder het document genoemd in punt 1° of het advies van de bevoegde preventieadviseur gevraagd te hebben.”.

Ad article 43

De Hoge Raad stelt voor het artikel 43 te herformuleren zoals volgt:

“**Art. 43.-** Artikel 9 van het koninklijk besluit van 13 maart 1998 betreffende de opslag van zeer licht ontvlambare, licht ontvlambare, ontvlambare en brandbare vloeistoffen wordt vervangen als volgt:

“*Art. 9.- §1. De lokalen bestemd voor de opslag van zeer licht ontvlambare, licht ontvlambare of ontvlambare vloeistoffen moeten beantwoorden aan de voorschriften van artikel 52.3 van het ARAB alsook aan de eisen bedoeld in §2.*

§2. *De deuren van de opslagplaats openen naar buiten.
Zij mogen geen schuifdeuren zijn of draaideuren.*

Ze moeten gemakkelijk en onmiddellijk kunnen geopend worden door elke persoon voor wie het nodig is er gebruik van te maken in geval van nood.

Zij mogen niet afgesloten zijn met een slot.

(...)

Volgens de Hoge Raad dient het nagekeken te worden of *porte à tambour* wel als *draaideur* moet vertaald worden.

Ad artikel 46

De Hoge Raad stelt de volgende herformulering voor :

“**Art. 46.-** De artikelen 1 tot 31 van dit besluit en zijn bijlage 1 vormen titel III, hoofdstuk III van de Codex over het welzijn op het werk met de volgende opschriften:

1° « *Titel III.- Arbeidsplaatsen* »;

2° « *Hoofdstuk III.- ~~Preventie van brand op de arbeidsplaats~~» Bescherming van de werknemers tegen brandrisico's.”.*

Zo staat de naam van het ontwerp van besluit vermeld onderaan de bijlage van het ontwerp.

Ad Bijlage I

Betreffende de titel van bijlage I stelt de Hoge Raad voor deze te herformuleren als volgt:

“*Bijlage 1 – Vaardigheden en opleidingen van de leden van de ~~interne dienst voor preventie en bestrijding van brand~~ eerste interventieploeg voor brand”*

Betreffende de bijlage I, 1),:

D Hoge Raad vraagt zich af of het wel de taak is van de leden van de eerste interventieploeg om de interventieploeg te organiseren.

De Hoge Raad oordeelt dat dit veeleer de taak is van de werkgever.

De Hoge Raad vraagt zich tevens af of alleen spreken van eerste interventieploegen de oprichting van een tweede interventieploeg niet lijkt uit te sluiten.

Betreffende bijlage I, 2) A.

De Hoge Raad stelt voor er volgende wijzigingen in aan te brengen.

- * « reconnaître identifier et utiliser correctement le matériel de première intervention ; » (in de Franstalige versie) ;
- * “het ~~materiaal~~ materieel voor eerste interventie te herkennen en correct te gebruiken;” (in de Nederlandstalige versie);
- * “op een veilige wijze ~~kleine branden~~ een begin van brand kunnen bestrijden;” (in de Franstalige versie en in de Nederlandstalige versie)
- * « ~~—elementaire preventiehandelingen tijdens de alledaagse activiteiten uit te voeren~~ toestanden kunnen herkennen en melden die een brandrisico creëren.” (in de Franstalige versie en in de Nederlandstalige versie).

Betreffende de bijlage I, 2), B, eerste zin, stelt de Hoge Raad deze te vervangen door de volgende:
“De opleiding betreffende de interventie bij brand moet theoretische en praktische elementen omvatten ~~zoals onder andere praktische oefeningen in het gebruik van materiaal~~ materieel ter ~~bescherming tegen brand voor echte branden~~ bestrijding van echte/reële brand volgens individuele interventiescenario’s of in groep.”.

Betreffende de bijlage I, 3), A, stelt de Hoge Raad voor volgende wijzigingen aan te brengen:

- *“de verschillende evacuatietechnieken te kennen en ze weten ~~in te voeren~~ toe te passen in het bedrijf;”*
- *“~~in het dagelijks leven eenvoudige preventiedaden met betrekking tot de evacuatie te stellen; toestanden te herkennen en rapporteren die de evacuatie van personen kunnen hinderen;”.~~*

Betreffende de bijlage I, 3), B, eerste zin, stelt de Hoge Raad deze te herformuleren als volgt:
« De opleiding betreffende de evacuatie van de aanwezigen moet praktische oefeningen omvatten en theorie-elementen betreffende de ~~preventie~~ evacuatie .”.

II.2. 1. Algemene opmerkingen betreffende het ontwerp van koninklijk besluit tot vaststelling van de regels voor de bouw van gebouwen waarin werknemers tewerkgesteld worden.

De Hoge Raad meent dat het niet eenvoudig is economisch en financieel om voor gebouwen van vóór juni 1972, de voorschriften van dit ontwerp van besluit na te leven en dat bijgevolg een overgangstermijn noodzakelijk is.

Voor de werkgeversvertegenwoordigers is een overgangstermijn van 5 jaar te kort.

Voor de vakbondsvertegenwoordigers is een overgangstermijn van max. 5 jaar redelijk en aanvaardbaar.

De Hoge Raad meent dat het nodig is duidelijk te maken in de toelichting hoe er dient rekening gehouden met aerosolen en met het feit dat de kleine verpakkingen in warenhuizen minder risico meebrengen dan verpakkingen van bijvoorbeeld 50 liter ontvlambare vloeistof.

II.2.2. Artikelsgewijze opmerkingen.

Ad artikel 1

De Hoge Raad vraagt de in punt 1° en 2° op te heffen en artikel als volgt te herformuleren:

*“Art. 1.- Dit besluit is van toepassing op de gebouwen waarin de werkgever werknemers en daarmee gelijkgestelde personen tewerkstelt, bedoeld in artikel 2, §1, van de wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk., ~~met uitzondering van:~~
 1°....*

2°...» .

De Hoge Raad neemt er kennis van dat de afgevaardigde van de FOD IBZ voorstelt om artikel 1 te beginnen met:

“Artikel 1. Onverminderd de toepassing van het koninklijk besluit van 7 juli 1994 tot vaststelling van de basisnormen voor de preventie van brand en ontploffing waaraan de nieuwe gebouwen moeten voldoen”.

Ad artikel 2

Volgens de Hoge Raad wordt, voor de definitie van brand in het artikel 2, best de definitie gebruikt van BIJLAGE 1: TERMINOLOGIE van het KB basisnormen van 7 juli 1994:

“Brand: geheel van de verschijnselen behorend bij een niet-gecontroleerde schadebrengende verbranding.”.

De Hoge Raad vraagt dus « fenomenen » door « verschijnselen ». te vervangen in de Nederlandstalige versie van de definitie van brand in het ontwerp.

In artikel 2, 2°, 2de lid 2de lid, stelt de Hoge Raad de tekst van het 2de lid te vervangen door :

"Bij de liftschaftdeuren wordt rekening gehouden met de klasse E-30 volgens NBN EN 81-58. Van deze norm kan afgeweken worden op voorwaarde dat de werkgever bewijst via de risico-analyse, dat het veiligheidsniveau minstens gelijkwaardig is."

In artikel 2, 3°, vraagt de Hoge Raad de definitie van gebouw te vervangen door de definitie van gebouw van bijlage 1 terminologie van het KB basisnormen:

“Gebouw: elke bouwconstructie die een voor mensen toegankelijke overdekte ruimte vormt, geheel of gedeeltelijk met wanden omsloten; industriële installaties (zoals chemische installaties en tankparken) worden niet beschouwd als gebouwen.”.

De Hoge Raad vraagt om in de toelichting duidelijk te maken wat “*gedeeltelijk met wanden omsloten/entouré partiellement de parois*” betekent.

Betreffende het artikel 2, 4° (definitie *ontvlammingspunt/point d'éclair*):

Volgens de Hoge Raad moet het *vlampunt* zijn en niet *ontvlammingspunt* in de Nederlandstalige versie.

Bovendien, vraagt de Hoge Raad voor de definitie van vlampunt te verwijzen naar een recentere definitie en een andere classificatie dan die in richtlijn 94/55/EG.

Deze recentere definitie komt voor in richtlijn 2008/68 van het Europees Parlement en de Raad van 24 september 2008 betreffende het vervoer van gevaarlijke goederen over land en in de Verordening (EG) nr. 1272/2008 tot wijziging van verordening nr. 1907/2006 (CLP-verordening) (Publicatieblad 31 december 2008 L 353).

Betreffende het artikel 2, 6° (definitie van bevoegd preventieadviseur) vraagt de Hoge Raad het woord "*bevoegd*" weg te laten zoals volgt:

« 6) ~~bevoegd~~ preventieadviseur: de preventieadviseur bevoegd inzake de arbeidsveiligheid”.

Ad artikel 3 - Indeling van de lokalen

Artikel 3 behoeft zeker verduidelijking in de toelichtende brochure bij het KB.

De Hoge Raad vraagt om voorbeelden toe te voegen om de indeling in lokalen duidelijk te maken.

De Hoge Raad vraagt ondubbelzinnige criteria (wetenschappelijk onderbouwd) te gebruiken voor de begrippen in art 3, 2°, b), c) en d).

In artikel 3, 1°, a), 1., vraagt de Hoge Raad waarom ook niet “*voedingshouders van machines*” (=brandstoftanks en andere) toevoegen.

De Hoge Raad meent dat slechts na onderzoek kan overgegaan worden dat uitbreiding van de uitzonderingen van deze bepaling tot machines (en niet enkel voertuigen).

Opgemerkt wordt dat in warenhuizen en winkels geen goederen “opgestapeld” of “aangewend” worden, zij worden verkocht en wel in kleinere verpakkingen dan bij opslag.

De Hoge Raad vraagt na te kijken of het nodig is te blijven werken met het principe van lokalen van de eerste en van de tweede groep zonder nochtans beperkingen op te leggen aan de grootte van deze lokalen of de maximale inhoud

Indeling van de lokalen – Eerste groep

De grenzen voor de indeling van de lokalen beantwoorden niet aan de grenzen die in andere reglementen (bvb. VLAREM, ADR, ...) gehanteerd worden (bvb. vlampunt 23°C (ADR) i.p.v. 21°C (ARAB) of vlampunt 60°C (ADR) i.p.v. 55°C (ARAB), ...) en de Verordening (EG) nr 1272/2008 tot wijziging van verordening nr. 1907/2006 (CLP-verordening) (Publicatieblad 31 december 2008 L 353).

Wat de classificatie betreft, zou er toch een onderscheid moeten gemaakt worden tussen opslag van ontvlambare vloeistoffen in industriële magazijnen in grote verpakkingseenheden en opstapeling van deze vloeistoffen in winkelrekken in detailhandelsverpakkingen van bvb. 1 liter.

Een vloeistof verpakt in één vat van 50l vertegenwoordigt een groter risico dan 50 flessen van 1l.

De Hoge Raad vraagt wat wordt bedoeld met de “*brandbare samengeperste, vloeibaar gemaakte of opgeloste gassen*” waarvan sprake onder het artikel 3, 1°, a), 4.

Vallen de spuitbussen (bvb. parfumerie producten) hieronder (wetende dat de winkels > 2000m² onder het artikel 3, 1°, c), opgenomen worden)?

Ad artikel 3, 1°, b)

De Hoge Raad meent dat het best is in artikel 3, 1°, b) te verwijzen naar het koninklijk besluit van 26 maart 2003 betreffende *het welzijn van de werknemers die door explosieve atmosferen gevaar kunnen lopen (ATEX-besluit)* zodat meteen duidelijk is wat een ontplofbare atmosfeer is.

Ad artikel 4

Volgens de Hoge Raad, is het wellicht beter om van het 4de lid van het artikel 4 een apart artikel te maken.

De Hoge Raad stelt voor om in artikel 4, 4de lid naast het advies van de preventieadviseur ook het advies van het comité te vermelden.

Ad artikel 7

Volgens de Hoge Raad dient er een afwijkingsmogelijkheid opgenomen worden in het KB voor de toepassing van dit artikel en stelt de Hoge Raad vast dat deze afwijkingsmogelijkheid is opgenomen in artikel 4.

De Hoge Raad vraagt zich af of dit artikel wel in overeenstemming is met het koninklijk besluit van 7 juli 1994 tot vaststelling van de basisnormen voor de preventie van brand en ontploffing waaraan de nieuwe gebouwen moeten voldoen.

Ad artikel 9

Volgens de Hoge Raad zou best in artikel 9 aan toegevoegd worden: “*of uitgangen die kunnen dienen als nooduitgang.*”.

Gaat het hier trouwens over nooduitgangen of over uitgangen?

De Hoge Raad verwijst hierbij naar de opmerkingen inzake “uitgangen/nooduitgangen” in het ontwerp KB preventie van brand op de arbeidsplaats.

De Hoge Raad neemt er kennis van dat de Afdeling Normen van de Algemene Directie Humanisering van de Arbeid van de FOD WASO aan de Europese Commissie gevraagd heeft wat de betekenis is van “*specifiek*” in punt 4.4 van de bijlage I en II van de richtlijn arbeidsplaatsen 89/654/CEE (BIJLAGE I MINIMUMVOORSCHRIFTEN INZAKE VEILIGHEID EN GEZONDHEID VOOR DE VOOR DE EERSTE MAAL GEBRUIKTE ARBEIDSPLAATSEN, BEDOELD IN ARTIKEL 3 VAN DE RICHTLIJN en BIJLAGE II MINIMUMVOORSCHRIFTEN INZAKE VEILIGHEID EN GEZONDHEID VOOR REEDS GEBRUIKTE ARBEIDSPLAATSEN, BEDOELD IN ARTIKEL 4 VAN DE RICHTLIJN).

Ad artikel 10

Zie eerdere opmerkingen in verband met uitgangen/nooduitgangen.

Ad artikel 11

De dubbele negatie maakt de lectuur van het artikel moeilijk.

De Hoge Raad verwijst ook hier naar de opmerkingen inzake “uitgangen/nooduitgangen” in het ontwerp KB preventie van brand op de arbeidsplaats.

Ad artikel 13

De Hoge Raad vraagt of individuele afwijkingen enkel worden toegekend door FOD WASO.

Ad artikel 23

De Hoge Raad herinnert eraan dat hij wenst dat de mogelijkheid tot afwijking via de risicoanalyse, die nu voorkomt in artikel 4, 4de lid van het ontwerp van besluit, het voorwerp moet uitmaken van een apart artikel waarvan de inhoud moet verduidelijkt worden (noodzaak de verplichtingen aan te geven van de welke niet kan afgeweken worden).

Ad bijlage 1

Betreffende de bijlage 1, 1A, 2, eerst lid vraagt de Hoge Raad om in toelichting van het besluit op te nemen dat de brandweerstand van de doorvoering van leidingen de brandweerstand van de wand niet mag verzwakken.

Betreffende de bijlage 1, 1A, 4 a. stelt de Hoge Raad voor "het" besluit te vervangen door "dit" besluit.

Ad bijlage 2

Betreffende bijlage 2, 1., 4de lid, vraagt de Hoge Raad om in de toelichting aandacht te vestigen op de bepalingen inzake de toegang voor mindervaliden.

Betreffende bijlage 2, 3., vraagt de Hoge Raad om dit artikel te herformuleren zodat duidelijk is dat te steile trappen niet in rekening worden gebracht voor de berekening van de vluchtcapaciteit.

III. SAMENVATTING BETREFFENDE DE GEWENSTE TOELICHTING BIJ BEIDE ONTWERPEN VAN KONINKLIJKE BESLUITEN.

I. De Hoge Raad vraagt dat in de toelichting bij het besluit *betreffende de preventie van brand op de arbeidsplaats* volgende zaken aandacht krijgen:

1. De elementen die in de risicoanalyse aandacht moeten krijgen of die op basis van de resultaten van de risicoanalyse moeten vastgesteld worden zijn o.a:

De samenstelling van de eerste-interventieploeg.

De al dan niet verplichte oprichting van een eerste interventieploeg.

Het beschikbaar stellen van de actieve brandbestrijdingsmiddelen.

De samenstelling en de uitwerking van het branddossier.

De kenmerken van andere personen – patiënten, klanten, bezoekers, leerlingen, studenten, vrijwilligers en dies meer – die aanwezig zijn op de arbeidsplaats.

Opleiding en informatie van de werknemers (verschil tussen eerste interventieploeg en andere werknemers).

De uitvoering van werken in het gebouw van de onderneming of de instelling.

Het gebruik van een systeem van werktoelating (bv. een vuurvergunning).

2. - Te rade gaan bij de plaatselijke brandweer om te weten over welke middelen ze beschikt (art. 9).

3.- Bijzondere maatregelen om de gevaren uit te schakelen of de risico's te verminderen verbonden aan inzonderheid de aanwezigheid van elke ontvlambare of brandbare stof en inzonderheid de risico's verbonden aan... (art. 10 §2, 4°, 5° en 6°).

4. Verduidelijken wat bedoeld wordt met « demonstraties » (art.11).

De Hoge Raad meent dat het wel duidelijk moet zijn dat met *demonstraties* geen onderhouds- of herstellingswerkzaamheden bedoeld worden.

5. Evacuatiewegen, nooduitgangen, veilige plaats, “zo rechtstreeks mogelijk”, “maximum aantal personen ... aanwezig” (art. 13).

6. Signalering, o.a. herhaling van de signalering op de grond, “duurzaam”,... (art. 15).

7. Bedoelde beschermingsmiddelen: collectieve beschermingsmiddelen/of persoonlijke beschermingsmiddelen? (art. 18).

8. De controle en het onderhoud van gas-, verwarmings- en airconditioningsinstallaties. (art. 24)

Met het oog op enige coherentie met andere KB's, zou 'controle' en 'onderhoud' in de toelichting verduidelijkt moeten worden op basis van wat in de andere KB's opgenomen staat.

9. De samenstelling van het evacuatie- en van het interventieplan.

II. De Hoge Raad vraagt dat bij de toelichting van het van koninklijk besluit tot vaststelling van *de regels voor de bouw van gebouwen waarin werknemers tewerkgesteld worden* onder meer aandacht is voor volgende punten:

De indeling van de lokalen in groepen.

Het uitvoeren van een risicoanalyse met het oog op de toepassing van dit besluit.

De afwijking op de beschikkingen van het besluit op basis van de risicoanalyse.

De Hoge Raad meent dat het nodig is duidelijk te maken in de toelichting hoe er dient rekening gehouden met aerosolen en met het feit dat de kleine verpakkingen in warenhuizen minder risico meebrengen dan verpakkingen van bijvoorbeeld 50 liter ontvlambare vloeistof.

De snelheid van de ontwikkeling van brand.

Het vrijhouden van de nooduitgangen.

De betekenis van de notie “*duurzaam*” als eis opgelegd aan de signalisatie.

De betekenis van « *gedeeltelijk met wanden omsloten* ».

IV. BESLISSING:

Het advies aan Mevrouw de Minister bezorgen.